

BUDAPEST érdekes új szót tanult meg úgy két-három évvel ezelőtt. Airbnb, ejtsd erbiénbí, ami valójában egy egész cselekvéssort ír le. Fapados repülővel elutazunk valahová (air), és ott kiveszünk egy szobát reggelivel (bed and breakfast). Az innováció a megvalósításban rejtett: az e célra kialakított online piactéren lehet lefoglalni a szállodánál és a panzióknál is olcsóbb magán szállást takaró bnb-t, a klasszikus „kiadó szobát” vagy olyan lakást, amelyet a tulajdonosai távollétük idején így fordítanak termőre. Egyszerűség és olcsóság – nem véletlen, hogy a lehetőség Európa-szerte nagyon hamar népszerűvé vált, különösen a fiatalok körében.

Az alapelve minálunk is ugyanaz volt, mint bárhol a világon. Ahogy a Gödör klub alapítója nemrég egy kerekasztal-beszélgetésen összefoglalta: a pesti polgár végre hasznolt húzhat egyetlen komolyabb vagyontárgyából, a nagy nehézségek árán megszerzett vagy éppen a rendszerváltáskori privatizáció idején a nyakán maradt lakásból. Akár nélkülöző nyugdíjasok vagy kispénzű diákok is fedezhetik így a megélhetésük költségeit, és kihozhatnak egy ingatlanból többet, mint ha állandó lakónak adnák ki. Egy szobát az utazók rendelkezésére bocsátanak, aztán szorgalmasan, két-három naponta cserélik az ágyneműt, reggelit szervíroznak, pótolják az elfogyott wc-papírt és mosogatószeret. És persze viselik az ezzel járó közterheket: vállalkozásukat bejelentik a jegyzőnél, vezetik a vendégekönyvet, megfizetik az adót.

Budapest persze nem volna Budapest, ha nálunk nem kapott volna ez az egész nagyon hamar egy vajszerű árnyalatot. A népszerűségben persze nem volt hiba, egy-két év alatt ötezerre kúszott, majd hétezer fölé ment a felkínált szállások száma az Airbnb honlapján. Csak éppen a szűrőpróbaszerű ellenőrzések és a NAV átfogó vizsgálata – amikor az irországi központból lekért adatokat összevetették a saját számaikkal – is azt mutatták, hogy háromból két szállásadó engedély, bejelentés és értelemszerűen adózás nélkül végzi ezt a munkát.

Amivel nem csak az a baj, hogy így a gazdaság egy újabb szelete a szürkezónában növekszik és nem termel közpénzt, nem járul hozzá a közterhekhez. Hanem az is, hogy ez a szegmens az ellenőrzés és számonkérhetőség szempontjából is átláthatatlan terület. Ezek azok a szállások, ahol a kevés pénzért azt csinál a turista, amit akar. Ahogy az Élhető Erzsébetváros Facebook-fórumon egymást követik a panaszos beírások: az ilyen ipari méretekben, nagyobb hálózatok által tessék-lássék módon működtetett szobák és lakások számos társasház életét keserítik meg. Itt szokás a lift összerondítása, az éjszakai szakadatlan kurjongatás és ajtócsapkodás, itt alszanak el a végképp kimerült kocsmatúrázók a függőfolyosón, és itt csöngetnek be éjjel után a szomszédhoz, hogy eldugult a lefolyó, csináljon valamit.

Ráadásul a bolt annyira jövedelmezőnek mutatkozik – naná, ha a bevétel konstans, a kiadás pedig minimális –, hogy a pesti belvárosban már egyre-másra alakulnak át a régi bérházak afféle hostellekké, sőt épülgetnek az eleve kiadásra tervezett lakásokkal teli házak is. Legalábbis mi más célt szolgálhatnának a húsz-harminc négyzetméteres „otthonok”, amelyeket méhkaptárként ölelnek magukba a Nagykörúton belüli mellékutcákban felhúzott épületek. A hatóságok meg tehetetlenek: a jogalkotónak sok minden eszébe jutott tíz-húsz évvel ezelőtt, de az speciál még véletlenül sem, hogy eljön az idő, amikor kockacukornyi lakásokkal szórja tele évszázadra szólóan a várost az állampolgári rövidlátás.

Budapest belvárosában most tehát háború dúl, és ez a harc csak látszólag korlátozódik a nyugalmukhoz ragaszkodó társasházi lakók és az Airbnb-s lakás kiadók csatájára, vagy az ügyeskedők és a hatóságok összecsapására. Hiszen minden mindennel összefügg, az Airbnb pedig csak egy jelenség, amely valójában a közhatalom tehetetlenségébe enged betekintést. Az a tömeg ugyanis, amely ezt a fajta szállást preferálja, meghatározó részben a kocsmaturizmus rajongóival egyezik meg, és innen nézve máris az úgynevezett bulinegyedben uralkodó tarthatatlan állapotnál, az indoklás nélkül megszüntetett záróránál, a rendőri ellenőrzés és a takarítás hiányánál, a pihenéshez és a tulajdon rendeltetészerű használatához fűződő jognál tartunk.

Csupa olyasminél, amit meg lehetne oldani, ha a hatóságok partnernek tekintenék azokat, akiknek az adójából, és akiknek úgymond az üdvére dolgoznak. Ha létezne valós érdekegyeztetés az önkormányzati döntések megszületése előtt, ha módja lenne a polgári közösségnek ténylegesen ellenőrizni a nevében eljárókat, és ha nem kegynek, hanem jussnak tekinthetnénk mindnyájan a normális közszolgáltatásokat.

Mindez azonban most nincs így. Ehelyett szabadságharc folyik: az utcák, a lakóházak, a kocsmák visszafoglalásáért, és persze – kényszerből – a látogatók és az őket etető, itató, altató vállalkozók ellen. Nincs ez jól így, de egyelőre senki sem ismeri a megoldást. A rendezetlenségre, a káoszra, a brutálisan romló közállapotokra viszont nemcsak a boldogulni és a békében élni vágyók mennek rá, hanem belátható időn belül egész BUDAPEST

BUDAPEST

a városlakók folyóirata

Pro Cultura Urbis díj 2007

XL. évfolyam, 8. szám
megjelenik minden hónap 15-én

Alapítva: 1945

I–III. évfolyam: 1945–1947

szerkesztő:

Némethy Károly, Lestyán Sándor

IV–XXVI. évfolyam, 1966–1988

szerkesztő:

Mesterházi Lajos, Fekete Gyula,
Vargha Balázs, Jávor Ottó, Szabó János

Főszerkesztő:

Buza Péter

E szám szerkesztője:

Csontó Sándor

Olvasószerkesztő:

Saly Noémi

Szerkesztőbizottság:

**Angelus Róbert, Buza Péter,
Csontó Sándor, Hidvégi Violetta,
Kirschner Péter, N. Kósa Judit (publicisztika),
Saly Noémi, Sándor P. Tibor (archív fotó),
Sebestyén László (fotó),
Török András (Simplicissimus Budapestje)**

Facebook oldalunk szerkesztője:

Vadász Ágnes

A szerkesztés műhelye

a Nagy Budapest Törzsasztal

A szerkesztőség levelezési címe:

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

E-mail: budapestfolyoirat@summa-artium.hu

Honlap: www.budapestfolyoirat.hu

Kiadja

Summa Artium Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Török András

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

Telefon: 318-3938, fax: 318-3938

Lapigazgató

Szűcs Andrea

A BUDAPEST partnere

a Városháza Kiadó

Kiadóvezető: Csomós Miklós

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Telefon: 411-5000

Terjesztés:

Magyar Posta

Reklamáció: 318-3938

A folyóirat megjelenését az NKA támogatja

Tördelés:

Görög Gábor

Nyomdai munka:

Pharma Press® Kft.

1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

telefon: 577-6300, fax: 323-0103

ISSN: 1785-590x

Nyilvántartási szám: 2.2.4/237/2004

A borítón:

Kint vagyunk a vízből

(2. oldal)

A hátsó borítón:

Kiállítási idegenforgalom itthon és idegenben

(4. oldal)